

Európska únia a euro ako nástroj európskej integrácie

Druhá svetová vojna a jej drastické následky pre európske krajiny a následné rozdelenie Európy na západnú a východný blok bolo to, čo dovtedajších politických lídrov viedlo k tomu, aby spustili proces zjednotenia a integrácie európskych štátov. Európske krajiny sa mali spojiť do jedného celku s cieľom zabezpečenia mieru a bezpečnosti na kontinente. Po druhej svetovej vojne prevládala názor, že mier a bezpečnosť nedokážu zaistiť iba jednotlivé národné štáty, ale iba Európa, ktorá bude zjednotená.

Občania európskych krajín taktiež túžili po „voľnom pohybe“ po Európe, ktorý bol medzi svetovými vojnami veľmi obmedzený. Slobodné podnikanie v spojení so spoločným trhom malo zabezpečiť dlhodobý hospodársky rast a sociálnu stabilitu.

Môžeme povedať, že dôvody pre povojnovú európsku integráciu boli zhruba tieto:

- zabezpečenie mieru v Európe,
- prekonanie nacionalisticky orientovaných štátnych štruktúr,
- zavedenie spoločného trhu ako prostriedku ku zvyšovaniu hospodárskeho blahobytu.

Cesta k spoločnej Európe a následne Európskej únii mala byť budovaná na princípoch voľného pohybu osôb, tovarov, služieb a kapitálu v rámci zjednotenej Európy.

Dňa 5. mája 1949 vznikla Rada Európy, ktorú založilo 10 západoeurópskych krajín a 3. septembra 1953 nadobúda účinnosť Európsky dohovor o ľudských právach. Za architekta vzniku zjednotenej Európy sa považuje Robert Schuman, ktorý v roku 1950 predstavil plán hlbšej spolupráce. Následne na základe Schumanovho plánu dňa 18. apríla 1951 podpísalo šesť krajín zmluvu o spoločnom riadení uhoľného a oceľarskeho priemyslu. Cieľom bolo, aby žiadna krajina neobrátila svoje vojnové zbrane proti inej. V nadväznosti na túto zmluvu rozširuje 6 zakladajúcich krajín svoju vzájomnú spoluprácu aj na ďalšie hospodárske odvetvia. A tak sú dňa 25. marca 1957 podpísané dve rímske zmluvy, ktorými bolo založené Európske hospodárske spoločenstvo a Európske spoločenstvo pre atómovú energiu. Prvé zasadnutie Európskeho parlamentného zhromaždenia sa konalo 19. marca 1958 v Štrasburgu.¹

Cesta k zjednoteniu Európy však nebola jednoduchá. Od vzniku Európskej únie existuje konflikt medzi zástancami dvoch rozličných ideálov. Riešila sa otázka, akým smerom by sa mala Európa uberať. Či smerom ku klasickej liberálnej vízii alebo smerom k socialistickej vízii?²

Zakladatelia Európskej únie - Schuman, Adenauer a Gasperi presadzovali klasickú liberálnu víziu. Klasická liberálna vízia považuje osobnú slobodu za najdôležitejšiu kultúrnu hodnotu Európanov a kresťanstva. Podľa tejto vízie by mali zvrchované európske štáty brániť vlastnícke práva a voľnú trhovú ekonomiku v Európe otvorených hraníc, čím by sa umožňovala voľná výmena tovarov, služieb a myšlienok. Zrod Európskej únie priniesol štyri základné slobody - voľný pohyb tovaru, služieb, kapitálu a osôb. Európska únia so sebou neskôr priniesla aj negatíva, či obmedzenia. Zmenila sa na colnú úniu. Zaviedli sa aj dotácie a kvóty v poľnohospodárstve. Krajiny únie, ktoré sa rozhodli zaviesť euro ako svoju menu sa tak vzdali svojej menovej suverenity a kompetencie domovskej centrálnej banky prešli na Európsku centrálnu banku. Domovská centrálna banka si plnila iba funkciu dohľadu na domovským finančným trhom a subjektmi, ktoré na ňom pôsobia. Tiež vznikol plán zaviesť tzv. Bankovú úniu, ktorej cieľom bolo napr. to, aby účastníci systému ochrany vkladov členského štátu ručili svojimi vkladmi v prípade krachu banky v inom členskom štáte svojimi vkladmi.

¹ https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/history-eu/1945-59_sk

² Bagus, P. Tragédia Eura. JAGA GROUP. Bratislava 2011. ISBN 978- 80- 8076- 093-9.

Cieľom klasickej liberálnej vízie je obnovenie dohôd z 19. storočia. Na jednotnom európskom trhu by mala panovať voľná súťaž bez obchodných bariér. Podľa tejto vízie by nikto nemal zakazovať nemeckej kaderničke strihať vlasy v Španielsku a nikto by nemal zdaňovať Angličana za prevod peňazí z nemeckej do francúzskej banky alebo za investovanie na talianskom akciovom trhu. Nikto by nemal reguláciami brániť francúzskemu výrobcovi piva predávať ho v Nemecku a žiadna vláda by nemala poskytovať subvencie, ktoré deformujú voľnú súťaž. Na uskutočnenie tohto ideálu mierovej spolupráce a prekvitajúceho obchodu nie je potrebné nič viac než sloboda. Podľa tejto vízie nie je potrebné vytvoriť európsky superštát. Jej zástancovia boli proti centrálnemu európskemu štátu, pretože ho považovali za škodlivý pre osobnú slobodu. Občania mali mať slobodný pohyb po členských štátoch, právo voliť a byť volení do európskych inštitúcií, právo požívať na území inej členskej krajiny EÚ rovnakú ochranu ako občania domovského štátu, právo podnikáť, či vlastniť majetok.

Z filozofického hľadiska boli mnohí zástancovia tohto smeru inšpirovaní katolicizmom a hranice európskeho spoločenstva sú definované kresťanstvom. V zhode s katolíckym sociálnym učením by mal prevládať princíp subsidiarity, takže problémy by sa mali riešiť na najnižšej a najmenej centralizovanej možnej úrovni. Jediná prípustná centralizovaná európska inštitúcia mal byť Európsky súdny dvor, ktorého činnosť by sa obmedzovala na riešenie konfliktov medzi členskými štátmi a zabezpečovanie štyroch základných slobôd.³

Podľa klasickej liberálnej vízie by malo byť v Európe veľa súťažiacich politických systémov, tak ako tomu bolo v Európe počas viacerých storočí. Základom klasickej liberálnej vízie má byť konkurencia na všetkých úrovniach. Vedie ku súdržnosti, keďže výrobné štandardy, ceny výrobných faktorov, a predovšetkým mzdy majú tendenciu konvergovať. Kapitál sa presúva tam, kde sú nízke mzdy, čím spôsobuje ich rast. Na strane druhej, pracujúci sa presúvajú tam, kde sú vysoké mzdy, čím spôsobujú ich pokles. Voľné trhy ponúkajú decentralizované riešenia environmentálnych problémov založené na súkromnom vlastníctve. Politická konkurencia zaručuje existenciu najdôležitejšej európskej hodnoty, a to slobody. Daňová konkurencia podporuje nízke dane a fiškálnu zodpovednosť. Ľudia a firmy volia nohami, pričom sa vyhýbajú príliš vysokým daniam. Zvrchovanosť v daňovej politike rôznych národov býva považovaná za najlepšiu obranu proti tyranii. Konkurencia takisto vládne v oblasti peňazí. Štáty ponúkajúce stabilnejšie meny vytvárajú na ostatné štáty tlak nasledovať ich menové politiky.⁴

V protiklade s klasickou liberálnou víziou je socialistická vízia alebo vízia Európskej ríše. Chce vidieť Európu ako impérium, či pevnosť, ktorá je protekcionistická navonok a intervencionistická smerom dovnútra. Títo politici snívajú o centralizovanom štáte riadenom schopnými technokratmi, a to presne takými, za akých sa títo technokratickí politici sami považujú. Podľa tohto ideálu by stred Ríše vládol nad jej okrajom a existovala by jednotná a centralizovaná legislatíva. Zástancovia socialistickej vízie Európy chceli vybudovať európsky megaštát, ktorý by napodobňoval národné štáty na európskej úrovni. Ide im o európsky štát blahobytu, ktorý by zabezpečoval prerozdelenie, reguláciu a harmonizáciu zákonodarstva v rámci Európy. Harmonizácia daní a sociálnych politík by sa vykonávala na najvyššej úrovni. Ak je úroveň DPH v štátoch Európskej únie medzi pätnástimi a dvadsiatimi piatimi percentami, socialisti by ju harmonizovali na dvadsaťpäť percent vo všetkých krajinách. Takáto harmonizácia sociálnych politík je v záujme najviac chránených najbohatších a najproduktívnejších pracujúcich, ktorí si ju môžu dovoliť, zatiaľ čo ich kolegovia z chudobnejších štátov nie.⁵

Cieľom socialistickej vízie je dávať stále viac právomocí centrálnemu štátu, t.j. Bruselu. Socialistická vízia Európy je ideálom politickej triedy, byrokratov, záujmových skupín, zvýhodnených skupín a dotovaných

³ Bagus, P. Tragédia Eura. JAGA GROUP. Bratislava 2011. ISBN 978- 80- 8076- 093-9.

⁴ Bagus, P. Tragédia Eura. JAGA GROUP. Bratislava 2011. ISBN 978- 80- 8076- 093-9.

⁵ Bagus, P. Tragédia Eura. JAGA GROUP. Bratislava 2011. ISBN 978- 80- 8076- 093-9.

sektorov. Všetci títo chcú vytvoriť silný centrálny štát pre svoje vlastné obohatenie. Zástancovia tejto vízie prezentovali európsky štát ako nevyhnutnosť a považujú jeho vznik len za otázku času. Nasledovanie tejto vízie by viedlo k tomu, že jedného dňa by sa centrálny európsky štát stal takým mocným, že zvrchované štáty by sa mu museli podriaďovať. Môžeme to vidieť napr. vtedy, keď má niektorá krajina vysoký deficit verejných financií, či vysokú zadlženosť, ako napr. Grécko. Keď prepukla kríza v Grécku, tak vtedy Brusel nadiktoval Grécku, aké úsporné opatrenia má prijať. Socialistická vízia teda v protiklade s klasickou liberálnou víziou nepredkladá pre európsky štát žiadne jasné hranice. Táto vízia interpretuje politickú súťaž ako prekážku voči centrálnemu štátu, ktorý sa zbavuje verejnej kontroly. V tomto zmysle sa podľa tejto vízie centrálny štát stáva menej demokratickým a moc sa presúva do rúk byrokratov a technokratov. Ako príklad môže poslúžiť Európska komisia, v rámci ktorej komisári nie sú volení, ale menovaní vládami členských štátov. Zástancovia socialistickej vízie by z taktického hľadiska krízové situácie využívali na vytváranie nových inštitúcií ako Európska centrálna banka, či v budúcnosti často spomínané Európske ministerstvo financií. Pri socialistickej vízii tak vzniká reálna hrozba, že ak narastú právomoci centrálného štátu, môžu nastať obmedzenia pri štyroch základných slobodách a neskôr aj obmedzenia v rámci osobnej slobody. Postupom rokov sa trend začal uberať smerom k socialistickej vízii - s narastajúcimi rozpočtami pre EÚ a s novou regionálnou politikou, ktorá reálne prerozdeľuje reálne bohatstvo v Európe. Európu tým smerom posúvali aj nespočetné regulácie a harmonizácia. Pre socialistický tábor bolo nevyhnutné zabrániť rýchlemu rozširovaniu EÚ o nové štáty na východe a urobiť tak krok smerom k centrálnemu štátu. Prostriedkom na dosiahnutie takéhoto cieľa mala byť jednotná mena. Zástancovia jednotnej nekrytej meny argumentovali tým, že euro zníži transakčné náklady, a tým pomôže obchodu, turizmu a ekonomickému rastu v Európe. Jednotná mena sa však považovala za prvý krok k vytvoreniu európskeho štátu. ⁶

V roku 1992 bola podpísaná Maastrichtská zmluva následkom ktorej vznikla Európska únia, ktorá zastrešovala už existujúce integračné aktivity.

Mnohé krajiny splňali niektoré kritériá len vďaka účtovným trikom, ktoré oddiali ich výdavky do budúcnosti. Euro znížilo úrokové sadzby v štátoch južnej Európy, a to hlavne na vládnych dlhopisoch. Nižšie úroky za svoje dlhy platili nielen vlády, ale aj bežní ľudia. Napr. Taliani v roku 1996 platili za svoj dlh na úrokoch približne 110 miliárd eur, kým v roku 1999 to bolo iba 79 miliárd eur.

Úrokové sadzby južných krajín sa znížili z dvoch hlavných dôvodov:

1. Klesli inflačné očakávania.
2. Znížila sa riziková úroková prémie.

Euro bolo zavedené údajne neobmedzenú dobu. O rozpade eurozóny sa pritom vôbec neuvažovalo, pretože by to bolo považované za obrovskú politickú porážku. Očakávalo sa, že v prípade, ak by to bolo nevyhnutné, silnejšie krajiny by zachránili tie slabšie. Nakoľko Nemecko a iné krajiny ručili za dlh krajín z južnej Európy, nižšie úrokové sadzby týchto krajín nezodpovedali skutočnému riziku ich bankrotu. Krajiny južnej Európy strácali kvôli rastúcim mzdám, silným odborom a nepružným pracovným trhom konkurencieschopnosť v porovnaní s Nemeckom aj pred zavedením eura. Pre veľa krajín bolo euro jedinou nádejou ako oddialiť bankrot alebo vysokú infláciu. Verejné dlhy boli pre štáty s rozsiahlymi a štedrými sociálnymi systémami obrovskou ťarchou. ⁷

---

⁶ Bagus, P. Tragédia Eura. JAGA GROUP. Bratislava 2011. ISBN 978- 80- 8076- 093-9.

⁷ Bagus, P. Tragédia Eura. JAGA GROUP. Bratislava 2011. ISBN 978- 80- 8076- 093-9.

Ekonomovia Vladimír Pikora a Markéta Šichtařová v knihe Nahá pravda aneb co nám neřekli o našich penězích a budoucnosti píšou nasledovné: „Vše je na dluh. I dluh je na dluh. Tváříme se, že sme našli perpetuum mobile, které tentokrát bude fungovat. Jednoho dne ale systém narazí. Perpetuum mobile se zadře. Politici budou muset přiznat, že to byl jen podvod na nic netušícího voliče.“⁸

Tým majú autori na mysli tú skutočnosť, že dlhy štátov sú už také vysoké, že nie sú splatiteľné. Staré dlhy sa totiž splácajú novými dlhmi, t.z., že dlh sa v skutočnosti iba roluje a nastáva efekt snehovej gule.

Odolnosť Eurozóny sa ukázala pri bankrote Grécka v roku 2010. Vtedy Európska centrálna banka vyjadrila pochybnosti o presnosti údajov, ktoré ohľadom deficitu poskytla grécka vláda. Európska centrálna banka prostredníctvom guvernéra ešte 15. januára 2010 vyhlásila, že nebude meniť systém zábezpeky kvôli konkrétnej krajine a že rovnaké pravidlá platia pre všetky krajiny. Grécka vláda musela zaviesť úsporné opatrenia. Jeho rating klesol na neinvestičný stupeň. Krajina musela požiadať o záchranné úvery od krajín eurozóny a MMF. 2. mája 2010 ECB vyhlásila, že v prípade gréckych dlhopisov upúšťa od požiadaviek na minimálny rating a zároveň sa rozhodla akceptovať tieto dlhopisy ako zábezpeku - kolaterál bez akýchkoľvek podmienok. Eurozóna bola v tomto období na pokraji kolapsu, nakoľko sa začali zvyšovať aj výnosy na španielskych, gréckych a portugalských dlhopisoch. Vytvoril sa záchranný fond tzv. euroval, z ktorého mohli krajiny čerpať úvery až do výšky 750 miliárd eur. Ak by sa tieto prostriedky vyčerpali, krajiny mohli čerpať pôžičky, ktoré boli garantované členskými štátmi až do výšky 440 miliárd eur. Tie mali členské štáty garantovať podľa svojho podielu na kapitále ECB. Dňa 10. mája 2010 ECB vyhlásila, že začne nakupovať štátne dlhopisy.⁹

Základnou úlohou Európskej centrálnej banky je pritom udržanie cenovej stability na úrovni 2%. Z ECB sa však ako z každej centrálnej banky stala inštitúcia, ktorá vyrába infláciu. Niekoľko rokov držala ECB úrokové sadzby na nule a zároveň skupovala dlhopisy členských štátov Eurozóny. Centrálna banka tak spôsobila, že sa nafúkli ceny aktív ako dlhopisy, akcie, či nehnuteľnosti. Vytvorila tak ilúziu, že peniaze nič nestoja, čím sa spustilo masívne zadlžovanie, čím sa vytvorila ilúzia bohatstva.

Do obehu uvoľňovala nové eurá. Následne sa v roku 2020 spustila pandémia COVID - 19 a ECB financovala vládne výdavky v spojitosti s pandémiou. Do obehu sa dostalo ešte viac nových peňazí, rádovo v biliónoch eur, čo malo za následok zvýšenie cenovej hladiny a následnej vysokej inflácie, ktorá bola v štátoch Európskej únie v rôznych výškach. Následne s oneskorením bola ECB nútená dvíhať úrokové sadzby až na terajšiu úroveň, t.j. 4,75%. Cieľom je obmedziť požičiavanie peňazí v Eurozóne, či ochladenie ekonomiky a tak znížiť množstvo peňazí v obehu. V dôsledku toho klesli ceny dlhopisov, či nehnuteľností a mierne aj akcií. No prepád na akciovom trhu vo väčšom meradle sa ešte len očakáva. Momentálne sú krajiny eurozóny buď na hrane recesie alebo už v nej sú. Zároveň sa krajiny prudko zadlžili a hospodárili s deficitnými rozpočtami. V blízkej budúcnosti Európska centrálna banka plánuje zavedenie digitálneho eura, ktoré má byť konkurenciou digitálnym menám. Digitálne euro sú však peniaze centrálnej banky a má slúžiť ako nástroj na zamedzenie praniu špinavých peňazí a zamedzeniu nelegálnym transakciám. Táto mena však však vzbudzuje veľa pochybností, nakoľko je vysoko pravdepodobné, že nahradí bankovky a mince. Tento typ meny dá centrálnej banke značnú moc zasahovať do života ľudí a môže obmedziť slobodu trhu. V dnešnej dobe už peniaze nie sú kryté zlatom a ani množstvo peňazí v obehu nie je určované množstvom zlata, ale iba monetárnou politikou centrálnej banky. Tým, že centrálna banka

---

⁸ Pikora, V. Šichtařová, M. Nahá pravda aneb čo nám neřekli o našich penězích a budoucnosti. NF Distribuce s.r.o. Praha 2012. ISBN 978-80-260-2811-6.

⁹ Bagus, P. Tragédia Eura. JAGA GROUP. Bratislava 2011. ISBN 978-80-8076-093-9.

spustila kvantitatívne uvoľňovanie, tak vlastne ničí kvalitu meny- peňazí. Kvalitné peniaze musia splňať nasledujúce znaky: musia byť odolné, trvanlivé, deliteľné, oceniteľné a musia byť uchovávateľom hodnoty. Dôležitým ukazovateľom centrálnej banky sú aktíva, ktoré vlastní. Pretože tie kryjú jej záväzky, teda menu a môžu sa použiť na jej ochranu.

Profesor ekonómie Philipp Bagus sa vo svojej knihe *Tragédia Eura* sa zamýšľa nad tým ako môžu vlády skrotiť dlhovú krízu, pričom uvádza päť spôsobov, ako by sa to mohlo podariť:

1. Nadmieru zadlžené krajiny môžu znížiť verejné výdavky. To sa však nemusí podariť, keďže väčšina obyvateľstva je proti výdavkovým škrtom a úsporným opatreniam.
2. Krajiny môžu zvýšiť svoju konkurencieschopnosť aby zvýšili daňové príjmy.
3. Krajiny sa môžu pokúsiť o zväčšenie svojich príjmov zvýšením daní.
4. Rast vyvolaný dereguláciou. To predpokladá zrušenie regulácií, či obmedzení a zavedenie reforiem.
5. Pomoc zvonku. Toto opatrenie však nemusí zastaviť zvyšovanie štátneho dlhu.¹⁰

Ekonóm Peter Gonda vo svojej knihe *Eurozóna a alternatívy európskej ekonomickej integrácie* navrhuje riešenia podstaty problémov eurozóny s ohľadom na európsku ekonomickú integráciu. Uvádza, že žiaduce alternatívy euro- centralizačného smerovania sú akékoľvek cesty (voľnejšej a dobrovoľnej) integrácie a spolupráce v Európe, ktoré budú postavené na princípoch slobodnej spoločnosti a kapitalistických cnostiach, tým aj zdrojoch slobody a prosperity jednotlivcov a národov. Podľa autora ide najmä o tieto vzájomne prepojené princípy a zásady:

1. Rešpekt k vlastníckemu právu a životu, slobodné výmeny a voľný pohyb, zmluvná sloboda a rešpekt k zmluvnosti, konkurencia (vo všetkých oblastiach a na všetkých úrovniach) a diverzita.
2. (politická) decentralizácia s inštitucionálnou konkurenciou, subsidiarita a právo na secesiu (právo na sebaurčenie vo vzťahu k politickej reprezentácii na akejkoľvek úrovni).
3. Ekonomické podmienky bez centrálnych obmedzení, regulácií, harmonizácií a štandardov (okrem univerzálnych pravidiel ochrany slobodnej spoločnosti, týkajúcich sa primárne života a vlastníctva).
4. Tradičné hodnoty finančnej a inej zodpovednosti- spoliehanie sa na svoje schopnosti a možnosti (nie externú pomoc), sporivosť, striedmosť, vyrovnané hospodárenie (v duchu hesla „*prikrývaj sa len takou perinou, na akú máš*“) a pracovitosť.¹¹

Taktiež uvádza, že európska ekonomická integrácia a spoločný trh v Európe by mali stáť na princípoch slobodnej (neobmedzovanej) konkurencie, rôznosti a zmluvnej slobody, nie na základe centrálnej harmonizácie a regulácie. Riešenie dlhových a iných problémov eurozóny a EÚ vyžaduje ukončenie realizovaných krokov k politickej a ekonomickej centralizácii, znižovanie veľkého dlhového bremena (aj so zábrami rastu dlhov do budúcnosti) a odstraňovanie systémových príčin a dlhovej krízy. Autor uvádza, že ak sa má reálne vyriešiť dlhová kríza v EÚ, tak v prvom rade je potrebné ukončiť v súčasnosti realizované opatrenia a neprijímať kroky, ktoré sú dlhodobo neúčinné, škodlivé a posilňujú politickú a ekonomickú centralizáciu Európy. Ďalším krokom k vyriešeniu krízy solventnosti a dlhového bremena v Európe ba malo byť na začiatku prenesenie zodpovednosti primárne z pliec daňovníkov (aj v krajinách, kde vlády nemajú problém so splácaním ich záväzkov) na zadlžené vlády s problémom solventnosti (najmä vlády periférie eurozóny) a ich veriteľov. Mali by byť prijaté systémové a dlhodobé opatrenia, ktoré by si vyžadovali zameranie sa na odstraňovanie systémových príčin opakujúcich sa

---

¹⁰ Bagus, P. *Tragédia Eura*. JAGA GROUP. Bratislava 2011. ISBN 978- 80- 8076- 093-9.

¹¹ Gonda, P. *Eurozóna a alternatívy európskej ekonomickej integrácie*. TRIM s&p. Bratislava 2013. ISBN 978- 80- 971407-3-1.

problémov: centrálné riadené menové a bankové systémy, nadmerné verejné výdavky s ich deficitným financovaním, ich ekonomicky perverzny peňažno- dlhový vzťah a zároveň ostatné prvky centrálnych regulácií a harmonizácií v EÚ. Pre dosiahnutie stavu, aby sa finančné a dlhové krízy už neopakovali, je podľa autora potrebná menová a banková reforma v duchu princípov slobodnej spoločnosti. Takáto reforma by mala stáť na princípoch menovej konkurencie, menovej slobody a slobodného trhu peňazí a dlhodobo zameranom celi existencie slobodných, súkromných, zdravých a konkurenčných peňazí.¹²

Ako základ systémového smerovania menovej reformy a alternatívou dnešného eura, či iných nekrytých mien, resp. zákonných platidiel autor uvádza menovú konkurenciu, ktorá má byť dosiahnutá odbúraním bariér slobodného trhu peňazí, primárne umožnením konkurencie poskytovania, držby a používania akýchkoľvek mien. Autor za dlhodobo cieľový stav menovej a bankovej reformy považuje slobodné poskytovanie, držanie a používanie akýchkoľvek komoditne krytých a zameniteľných mien a iných prostriedkov výmeny ako sú napr. zlato, striebro, iné komodity, či alternatívne platobné prostriedky.¹³

Je nad slnko jasnejšie, že súčasný stav, keď Európska centrálna banka ako veriteľ poslednej inštancie nakupuje dlhopisy členských štátov eurozóny nemôže trvať donekonečna. Podporuje tým nezodpovedné správanie politikov a vyvoláva tým u občanov dojem, že peniaze rastú na strome. Európska únia sa zmenila na dlhovú úniu. Pri opatreniach ako Pakt stability a rastu je potrebné dodať, že sa nevyžaduje ich dodržiavanie. Krajiny Európskej únie mali splňať maximálny deficit verejných financií vo výške 3% a dlh nesmel presiahnuť 60% HDP. Reálne sa však aj v dôsledku politiky ECB zadlženosť krajín únie zvýšila. Prispel k tomu Fond obnovy a odolnosti s výškou kapitálu cca 750 mld. Eur, z čoho zhruba polovicu tvoria opäť dlhy. Už v blízkej budúcnosti hrozia kvôli demografickému vývoju v krajinách eurozóny problémy s udržaním a financovaním dôchodkových systémov, či zdravotnej starostlivosti. Reformy sú v nedohľadne, pričom výdavky sa financujú cez štátne dlhy, čo občania akosi nechcú vidieť. Je to politika žitia tu a teraz, pričom na to, čo bude zajtra sa už pozerá málo kto a politici už vôbec nie. Bez reforiem a osekania verejných výdavkov hrozí zvyšovanie daní a pokles životnej úrovne obyvateľstva.

---

¹² Gonda, P. Eurozóna a alternatívy európskej ekonomickej integrácie. TRIM s&p. Bratislava 2013. ISBN 978- 80- 971407-3-1.

¹³ Gonda, P. Eurozóna a alternatívy európskej ekonomickej integrácie. TRIM s&p. Bratislava 2013. ISBN 978- 80- 971407-3-1.

Zoznam použitej literatúry:

1. https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/history-eu/1945-59_sk
2. Bagus, P. Tragédia Eura. JAGA GROUP. Bratislava 2011. ISBN 978- 80- 8076- 093-9.
3. Pikora, V. Šichtařová, M. Nahá pravda aneb čo nám neřekli o našich peněžích a budoucnosti. NF Distribuce s.r.o. Praha 2012. ISBN 978- 80- 260- 2811- 6.
4. Gonda, P. Eurozóna a alternatívy európskej ekonomickej integrácie. TRIM s&p. Bratislava 2013. ISBN 978- 80- 971407-3-1.